

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАТСИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ

TOSHIKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

ФИТОПРЕПАРАТЛАР ТЕХНОЛОГИЯСИ
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o'tmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000	- Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60812100	- Doriyot o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

Fan/modul kodlari	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
FTM4304	2025-2026	8	4
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy fan	O'zbek/rus	4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Fitopreparatlar texnologiyasi	48	72	120
2. 1. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - dorivor o'simliklar namunalaridan suvi, spirti ajratmalar, fitochoyalar, briketlar, yig'malar, galen va novogalen preparatlari, biologik faol qo'shimchalar, gomeopatik hamda aromaterapiya vositalarini tayyorlash usullari, shuningdek, dorivor o'simliklar asosida olinadigan dori vositalarining (fitopreparatlar) ta'rifi, tavsifi, nomenklaturasi, fitopreparatlar texnologiyasining o'ziga xos tomonlari va zamonaviy turlarini talabalariga o'rgatish orqali ularning daryoqarashini shakllantirish vazifalarini qamrab oladi. Fanning asosiy vazifasi - ushbu fan dorivor o'simliklardan suvi, spirti ajratmalar, fitochoyalar, briketlar, yig'malar, galen va novogalen preparatlari, biologik faol qo'shimchalar, gomeopatik hamda aromaterapiya vositalarini tayyorlash usullari, shuningdek, dorivor o'simliklar asosida olinadigan dori vositalarining (fitopreparatlar) ta'rifi, tavsifi, nomenklaturasi, fitopreparatlar texnologiyasining o'ziga xos tomonlari va zamonaviy turlarini talabalariga o'rgatish orqali ularning daryoqarashini shakllantirish vazifalarini qamrab oladi. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-ma'ruza. Fanni o'rganish ob'ekti va usullari. Fitopreparatlar tasnifi va ularning tavsifi. Kirish. Fitopreparatlar texnologiyasi fanining maqsadi va vazifalari, zamonaviy tibbiyotdagi ahamiyati. fanni rivojlantirish istiqbolari boshqa fanlar bilan bog'liqligi, mayjud me'yoriy xujjatlar. Bu fanning boshqa fanlar bilan bog'liqligi. Fitopreparatlarning tasnifiy guruhlar, hozirgi holati. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan dori vositalari-fitopreparatlar ta'rifi, tavsifi, nomenklaturasi dorivor o'simliklardan olinadigan fitopreparatlarning farmasevtika sanoatidagi o'rnini va ahamiyati. 2-ma'ruza. Ekstraksiya va ekstrakt moddalar texnologiyasi. Fitopreparatlar olish uchun xom ashyo tayyorlash, ularning tasnifi. Fitopreparatlar olishda ishlatiladigan fitopreparatlar. O'simlik xom ashyosidan biologik faol moddalarni ajratib olishda ekstraksiya qilishda ekstragentlarni tanlash. Ekstraksiya jarayoniga ta'sir etuvchi omillar. Ekstraksiya qilish usullari. 3-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan fitochoyalar, briketlar va yig'malar texnologiyasi.			

Quruq fitopreparatlar guruxiga mansub choylar, briketlar va yig'malar tarkibiga kiruvchi dorivor o'simliklarga qo'yilgan talablar asosida tarkibni tanlash va texnologiyasini amalga oshirish usullari. 4-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan suvi ajratimlar texnologiyasi. Fitobarlar assortimentini tashkili etuvchi suvi ajratmalar damlama, qaynatma, namlama, vannalar tarkibini tanlash va texnologiyasini amalga oshirish usullari, o'ziga xos jihatlari. 5-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan ajratmalar texnologiyasi. Tindirmalar, olishda ekstraksiya jarayoniga ta'sir etuvchi omillarni (ekstragent konsentratsiyasi, ekstraksiya davomiyligi, usuli va b.) hisobga olish va maxsulot sifatiga baho berish. 6-ma'ruza. Qatronlar, o'simlik yelimlari olish texnologiyasi. Qatronlar haqida tushuncha. Qatron saqlovchi dorivor o'simliklar. Tibbiyotda ishlatilishi. Kovrakdan olinadigan yelim-smolasi olish texnologiyasini o'ziga xos tomonlari. Maxsulot sifatiga baho berish. Maxsulot sifatiga baho berish. 7-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan qiyonlar va biogen stimulyatorlar texnologiyasi. Asosan dori moddalarning yoqimsiz hidini yo'qotishda va mazasini yaxshilashda, shuningdek dori modda sifatida ishlatiladigan tarkibiga qarab, o'ziga xos ta'm va hidga ega bo'lgan - qiyonlarni o'ziga xos texnologiyasi. Sifatini baholash, qadoqlash, saqlash. Muayyan sharoitda hayvonlar va o'simliklar to'qimalarida hosil bo'ladigan va biologik faollik xususiyatiga ega bo'lgan moddalar. Biogen stimulyatorlar, biogen stimulyatorlari preparatlar olishning o'ziga xos xususiyatlari. 8-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan gomeopatik fitopreparatlar texnologiyasi. Gomeopatik fitopreparatlar haqida tushuncha. Gomeopatik fitopreparatlarni olinishi va o'ziga xos tomonlari. Tibbiyot amaliyotida qo'llaniladigan fitopreparatlar tarkibi va texnologiyasini o'rganish. 9-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan tozalangan yig'imli fitopreparatlar texnologiyasi. Tozalangan yig'imli preparatlar. Tozalangan yig'imli preparatlarni olinishi va o'ziga xos tomonlari. Tibbiyot amaliyotida qo'llaniladigan fitopreparatlar tarkibi va texnologiyasini o'rganish. 10-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan novogalen fitopreparatlar texnologiyasi. Novogalen preparatlar. Novogalen preparatlarning olinishi va o'ziga xos tomonlari. Tibbiyot amaliyotida qo'llaniladigan fitopreparatlar tarkibi va texnologiyasini o'rganish. 11-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan individual fitopreparatlar texnologiyasi. Dorivor o'simliklar asosida olingan individual preparatlar, tarkibi va	
--	--

...tarkibi va texnologiyasini o'rganish, individual
Rutin, papaverin, kversetin, strofantik-k
12-ma'ruza. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan kompleks
fitopreparatlar texnologiyasi.

Tibbiyot amaliyotida qo'llaniladigan dorivor o'simliklar asosida
olinadigan kompleks fitopreparatlar: Pertussin, novopassit, mukaltin, ot
kashlya preraratlarini olishning o'ziga xos tomonlari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan yig'malar tarkibi va texnologiyasi.
2. Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan briketlar tarkibi va texnologiyasi.
3. Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan fitochoylar tarkibi va texnologiyasi.
4. Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan fitoichimliklar tarkibi va texnologiyasi.
5. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan suvli ajratmalar tarkibi va texnologiyasi.
6. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan spirtli ajratmalar tarkibi va texnologiyasi.
7. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan ekstraktlar moddalar tarkibi va texnologiyasi.
8. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan qattiq dorilar tarkibi va texnologiyasi.
9. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan yumshoq dorilar tarkibi va texnologiyasi.
10. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan tomchi dorilar tarkibi va texnologiyasi.
11. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan sprej shaklidagi dorilar tarkibi va texnologiyasi.
12. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan substansiyalar tarkibi va texnologiyasi.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhda bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiqdir.

IV. Fanning tarkibiy tuzilishi:

4.1 Maruza mashg'ulotlari

Dars	Mavzular	Ma'ruza mashg'ulotlar rejası	Ma'ruza mashg'ulotlari soati
8-semestr			
1	Fanni o'rganish ob'ekti va usullari. Fitopreparatlar tasnifi va ularning tavsifi.	1. Fanning maqsadi va vazifalari hamda fanni o'rganishning usullari. 2. Fitopreparatlarning tarixi, tasnifi va tavsifi.	2
2	Ekstraksiya va ekstrakt moddalar texnologiyasi.	1. Ekstraksiya jarayoni. 2. Ekstraksiya jarayoniga ta'sir etuvchi omillar.	2
3	Dorivor o'simliklar asosida olinadigan fitochoylar, briketlar va yig'malar texnologiyasi.	1. Fitochoylar tarkibi va texnologiyasi. 2. Briketlar tarkibi va texnologiyasi. 3. Yig'malar tarkibi va texnologiyasi.	2
4	Dorivor o'simliklar asosida olinadigan suvli ajratmalar texnologiyasi.	1. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan damlamalar / qaynatmalar texnologiyasi. 2. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan namlanmalar / vannalar texnologiyasi.	2
5	Dorivor o'simliklar asosida olinadigan spirtli ajratmalar texnologiyasi.	1. Spirtli ajratmalar nomenklaturasi. 2. Spirtli ajratmalarni olish texnologiyasi.	2
6	Qatronlar, o'simlik yelimlari olish texnologiyasi.	1. Qatronlar. 2. O'simlik yelimlarini olish texnologiyasi.	2
7	Dorivor o'simliklar asosida olinadigan qiyomlar va biogen stimulyatorlar texnologiyasi.	1. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan qiyomlar texnologiyasi. 2. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan biogen stimulyatorlar texnologiyasi.	2
8	Dorivor o'simliklar asosida olinadigan gomeopatik fitopreparatlar texnologiyasi.	1. Gomeopatik dori vositalari texnologiyasi. 2. Gomeopatik dori vositalari va biologik faol moddalar ishlab chiqarishda qo'llaniladigan dorivor o'simliklar.	2
9	Dorivor o'simliklar asosida olinadigan tozalangan yig'indi	1. Tozalangan yig'indi preparatlar. 2. Tozalangan yig'indi preparatlarning olinishi va o'ziga xos tomonlari.	2

	<i>fitopreparatlar texnologiyasi.</i>		
10	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan novogalen fitopreparatlar texnologiyasi.</i>	1. Novogalen preparatlar. 2. Novogalen preparatlarning olinishi va o'ziga xos tomonlari.	2
11	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan individual fitopreparatlar texnologiyasi.</i>	1. Individual preparatlar. 2. Individual preparatlarning olinishi va o'ziga xos tomonlari.	2
12	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan kompleks fitopreparatlar texnologiyasi.</i>	1. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan kompleks fitopreparatlar. 2. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan kompleks preparatlarning olinishi va o'ziga xos tomonlari.	2
	Jami:		24
4.2. Amaliy mashg'ulotlar			
Dars	Mavzular	Amaliy mashg'ulotlar rejas	Amaliy mashg'ulotlari soati
8-semestr			
1.	Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan yig'malar tarkibi va texnologiyasi.	1. Yig'malar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Yig'malarning o'ziga xos xususiyatlari.	2
2.	Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan briketlar tarkibi va texnologiyasi.	1. Briketlar tarkibi va tayyorlash texnologiyasi. 2. Briketlarning o'ziga xos xususiyatlari.	2
3.	Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan fitochoylar tarkibi va texnologiyasi.	1. Fitochoylar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Fitochoylarning o'ziga xos xususiyatlari.	2
4.	<i>Dorivor o'simliklar asosida tayyorlanadigan fitoichimliklar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Fitoichimliklar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Fitoichimliklarning o'ziga xos xususiyatlari.	2

5.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan suvli ajratmalar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Suvli ajratmalar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Suvli ajratmalar o'ziga xos xususiyatlari.	2
6.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan spirtli ajratmalar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Spirtli ajratmalar nomenklaturasi. 2. Spirtli ajratmalarni olish texnologiyasi.	2
7.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan ekstraktlar moddalar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Ekstraktlar moddalar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Ekstraktlar moddalarning o'ziga xos xususiyatlari.	2
8.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan qattiq dorilar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Qattiq dorilar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Qattiq dorilarning o'ziga xos xususiyatlari.	2
9.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan yumshoq dorilar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Tindirmalar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Tindirmalarni olish texnologiyasi.	2
10.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan tomchi dorilar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Tomchi tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Tomchi vositalar olish texnologiyasi.	2
11.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan spreylar shaklidagi dorilar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Spreylar tarkibi, tayyorlash texnologiyasi. 2. Spreylar vositalar olish texnologiyasi.	2
12.	<i>Dorivor o'simliklar asosida olinadigan substansiyalar tarkibi va texnologiyasi.</i>	1. Substansiyalar tarkibi texnologiyasi. 2. Substansiyalar olish texnologiyasi.	2
	Jami:		24
V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar			
Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:			
1. Fitochoylar tarkibi va texnologiyasi.			

	2. Briketlar tarkibi va texnologiyasi.
	3. Yig'malar tarkibi va texnologiyasi.
	4. Damlamalar tarkibi va texnologiyasi.
	5. Qaynatmalar tarkibi va texnologiyasi.
	6. Spirtli ajratmalar (nastoyka) tarkibi va texnologiyasi.
	7. Tindirmalar tarkibi va texnologiyasi.
	8. Namlanmalar tarkibi va texnologiyasi.
	9. Vannalar tarkibi va texnologiyasi.
	10. Tabletkalar tarkibi va texnologiyasi.
	11. Kapsulalar tarkibi va texnologiyasi.
	12. Fitochoylar, briketlar va yig'malar tarkibi va texnologiyasi.
	13. Granulalar tarkibi va texnologiyasi.
	14. Siropalar tarkibi va texnologiyasi.
	15. Hab dorilar tarkibi va texnologiyasi.
	16. Shamchalar tarkibi va texnologiyasi.
	17. Spreylar tarkibi va texnologiyasi.
	18. Topchi vositalar tarkibi va texnologiyasi.
	19. Fitoichimliklar tarkibi va texnologiyasi.
	20. Ineksiyalar tarkibi va texnologiyasi.
	21. Ekstraksiya va unga ta'sir etuvchi omil/ni o'rganish.
	22. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan suvli ajratmalar
	23. texnologiyasi.
	24. Ekstraktlar, Ekstrakt konsentratlar olish texnologiyasi.
	25. Moyli ekstraktlar.
	26. Fito moylar va efir moylari saqlagan fitopreparatlar.
	27. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan qiyom texnologiyasi.
	28. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan biogen stimulyatorlar
	29. Gomeopatik dori vositalarining o'ziga xos tomonlari.
	30. Gomeopatik fitopreparatlar texnologiyasining o'ziga xos tomonlari.
	31. Tozalangan yig'indi preparatlar va ularning o'ziga xos tomonlari.
	32. Novogalen preparatlar va ularning o'ziga xos tomonlari.
	33. Individual fitopreparatlar va ularning o'ziga xos tomonlari.
	34. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan kompleks fitopreparatlar
	35. O'zbekiston Respublikasida dorivor o'simliklarga tegishli Qonun va
	36. Fitobarlarlarda tayyorlanadigan fitopreparatlar shakllari.
	37. Fitobarlar assortimentini o'rganish va takomillashtirish.
	38. Xalq tabobatida ishlatiladigan dorivor o'simliklar asosida olinadigan
	39. Fitopreparatlarni reglament hujjatlarini rasmiylashtirish qoidalari.
	40. Sanoatda ishlab chiqariladigan suyuq, quyuq, ekstraktlar
	41. Fitopreparatlar sifatini o'rganish. Fitopreparatlarni zamonaviy turlari.

	42. Suvli va spirtli ajratmalarni turg'unlashtirish chora-tadbirlari. 43. Briketlarni tayyorlash va saqlash. 44. Ichga mo'ljallangan o'simlik ajratmalari texnologiyasi va qo'llanilishi. 45. Sirtga mo'ljallangan o'simlik ajratmalari texnologiyasi va qo'llanilishi. 46. Nanotexnologiya negizida fitopreparatlar texnologiyasi. 47. Fitopreparatlar turiga ko'ra qadoqlash va transportirovka usullari. 48. Turli kasalliklarga mo'ljallangan nutrisevtiklar tarkibi va texnologiyasi. 49. Ichga va sirtga mo'ljallangan o'simlik ajratmalari texnologiyasi va qo'llanilishi. 50. Veterinariya amaliyotida foydalaniladigan dorivor o'simliklar asosida olinadigan preparatlarning o'ziga xosligi. 51. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan yumshoq dori shakllari. 52. Sanoatda ishlab chiqariladigan moyli ekstraktlar. 53. Kompleks fitopreparatlarni nomenklaturasi, o'ziga xos tomonlari. 54. Individual tarkibli fitopreparatlar - rutin, kversetin olish manbalari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3	VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy komponentlari: Talaba bilishi kerak: Fan bo'yicha zafaron yetishtirish texnologiyasi metodlarini tahlil qilishi hamda uni amaliyotda qo'llay olish uchun u quyidagi bilim, ko'nikma va kompetentsiyalarni egallashlari lozim. - dorivor o'simliklardan olinadigan suvli, spirtli ajratmalar, fitochoylar, briketlar, yig'malar, galen va novogalen preparatlari, biologik faol qo'shimchalar, gomeopatik va aromaterapiya vositalarini tayyorlash usullari; - fitopreparatlar tahlili va reglamentlari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi kerak</i>; - fitopreparatlarni tarkibini tanlash va texnologiyasini amalga oshirish, dorivor o'simliklardan olinadigan suvli, spirtli ajratmalar, fitochoylar, briketlar, yig'malar, galen va novogalen preparatlari, biologik faol qo'shimchalar, gomeopatik va aromaterapiya vositalarini tayyorlashdagi o'ziga xos tomonlarni <i>bilishi</i>; - dorivor o'simliklar asosida turli agregat holatidagi fitopreparatlar olinishi va turg'unligini ta'minlash; - tayyor fitopreparatlarning me'yoriy hujjatlarini rasmiylashtirish bo'yicha ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak; - fitopreparatlar tarkibi, ishlab chiqish va texnologiyasini amalga oshirish bo'yicha <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

	- ma'ruzalar; - interfaol keys - stadilar; - seminarlar (<i>mantiqiy fikrlash, tezkor savol javoblar</i>); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	Kreditlarni olish uchun talablar: joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish. Baholash Fanning yakuniy bahosi uchta yo'nalishdagi baholarga asoslanadi: (1) Dars mashg'ulotlariga tayyorgarlik va faol ishtirok etish (15%). Dars jarayonida muntazam ishtirok etishdan tashqari, talabalar darslar boshlanishidan oldin onlayn o'quv materiallari bilan tanishgan bo'lishlari talab etiladi. Har bir talabadan ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda faol ishtirok etish talab qilinadi. (2) Auditoriyadagi mashg'ulotlar (15%) Har bir ma'ruza va amaliyot mashg'ulot bo'yicha topshiriqlar keying dars mashg'ulotiga qadar bajarilib topshirilishi lozim. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarida berilgan topshiriqlarni bajarish (30%). (3) Yakuniy baholash (40%) (Baholash turi, vaqti, baholash mezonlari) Fan bo'yicha talabalarning bilim saviyasi va o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi: • joriy nazorat (JN) - o'quv semestr davomida dasturining amaliy, laboratoriya, seminar mashg'ulotlari bo'yicha talabalarning bilim va ko'nikmalarini o'zlashtirish darajasi 5 baholik tizim orqali baholanadi. • oraliq nazorat (ON) - o'quv semestr davomida dasturining tegishli (fanlarning bir necha mavzularini o'z ichiga olgan) bo'limi tugallangandan keyin talabani nazariy bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Oraliq nazorat bir semestrda bir, ikkimarta o'tkaziladi va shakli (yozma, og'zaki, test va hokazo) o'quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi; • yakuniy nazorat (YaN) - semestr yakunida muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni talabalar tomonidan o'zlashtirish darajasini baholash usuli. Yakuniy nazorat asosan tayanch so'z va iboralarga asoslangan yozma, og'zaki, test va h.k. shakllarda o'tkaziladi. Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi buyicha talabani bilimni baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi. Tegishli fan buyicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-

	o'qituvchi yakuniy nazorat turini o'tkazishda ishtirok etishi taqiqlanadi. Yakuniy nazorat turini o'tkazishda kelishuv asosida boshqa oliy ta'lim muassasalarining tegishli fan buyicha professor-o'qituvchilari jalb qilinishi mumkin. Oliy ta'lim muassasasida yakuniy nazorat turlarini o'tkazilishi Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi tomonidan doimiy ravishda o'rganib boriladi. Bunda nazorat turlarini o'tkazilish tartibi buzilganligi aniqlangan hollarda, o'tkazilgan nazorat turlarining natijalari bekor qilinishi hamda tegishli yakuniy nazorat turi qaytadan o'tkazilishi mumkin. Talabani bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning baho mezonlari asosida talabani fan bo'yicha o'zlashtirish darajasi 5 baholik tizim orqali ifodalanadi. Talaba mustaqil xulosa va qarorlar qabul qila olsa, ijodiy fikrlab, mustaqil mushohada yuritisa, olgan bilimni amalda qullay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi xamda fan (mavzu) buyicha tasavvurga ega deb topilganda - 5 (a'lo) baho bilan baholanadi. Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) buyicha tasavvurga ega deb topilganda - 4 (yaxshi) baho baholanadi. Talaba olgan bilimni amalda qullay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi xamda fan (mavzu) buyicha tasavvurga ega deb topilganda - 3 (qoniqarli) baho baholanadi. Talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) buyicha tasavvurga ega emas deb topilganda - 2 (qoniqarsiz) baho bilan baxolanadi. • Joriy nazorat va oraliq nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi buyicha talabani bilimni baxolash tegishli fan buyicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi. • Talabani amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishi, shuningdek uning ushbu mashg'ulotlardagi faolligi fan o'qituvchisi tomonidan baholab boriladi. Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi. JN, ON va YaN turlari kalendar tematik rejaga muvofiq dekanat tomonidan tuzilgan baholash nazorat jadvallari asosida o'tkaziladi. Talaba uzrli sabablarga ko'ra oraliq va (yoki) yakuniy nazorat turiga kirmagan taqdirda ushbu talabaga tegishli nazorat turini qayta topshirishga fakultet dekanining farmoyishi asosida ruxsat beriladi. Joriy nazorat va oraliq nazorat turini topshirmagan, shuningdek ushbu nazorat turi buyicha "2"(qoniqarsiz) baho bilan baholangan talaba
--	--

